

**แนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตาม
หลักสารานิยธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3**

The Guidelines for Enhancing Parental Satisfaction toward School Management Base on Saraniyadhamma 6 of The Opportunity Expansion Schools Under Nakornsawan Primary Educational Service Area Office 3

อังคณา ปันพิพัฒน์¹ ปฏิธรรม สำเนียง² และวรภฤต เดือนช้าง³
Angkana Panpipat, Patitham Samniang and Worrakrit Thuenchang

Received: March 09, 2022

Revised: April 17, 2022

Accepted: April 17, 2022

DOI: 10.14456/jra.2022.115

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความพึงพอใจ 2) เปรียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และ 3) หาแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารานิยธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 6,828 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 364 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารานิยธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

¹ โรงเรียนบ้านเขานางต๋วม; Bankhaonangtuam school

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: mewangkana2537@gmail.com, Tel. 090-6964446

4 ด้าน เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน 3) แนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรบริหารงานเน้นหลักการมีส่วนร่วม จัดทำหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรบริหารด้วยความโปร่งใส กระจ่ายอำนาจ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรมีการระดมทรัพยากรจากชุมชน จัดสรรสวัสดิการตามความเหมาะสม 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรให้ครู บุคลากร และนักเรียนร่วมรับผิดชอบดูแลสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

คำสำคัญ: การบริหารงาน, ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, หลักสารานิยธรรม 6

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the satisfaction condition; 2) to compare the satisfaction of student parents towards the administration of Opportunity Expansion Schools classified by personal data; and 3) to find a way to create satisfaction of student parents towards the administration according to Saraniyadhamma 6 of Opportunity Expansion Schools under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 3. It was a mixed methods research. The population was 6,828 student parents of Opportunity Expansion Schools. The samples were determined using the Krejcie & Morgan table and a simple random sampling was performed. The samples were 364 people and 9 key informants. The instrument used was a questionnaire with a confidence value of .97. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. And a semi-structured interview was used by using content analysis techniques. The results of the research showed that 1) the condition of the student parents' satisfaction towards the administration according to Saraniyadhamma 6 of Opportunity Expansion Schools, overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all 4 aspects, in order from most to least as follows: personnel management, budget management, academic administration and general administration; 2) for the sample group with different sexes and different occupations, there were different levels of opinion. For the

sample group with different studies, there were different levels of opinions; 3) guidelines for creating satisfaction of student parents as follows: 1) for academic administration, administrators should manage the work by focusing on the principle of participation and preparation of courses to meet the needs; 2) in terms of budget management, administrators should manage with transparency and decentralization; 3) in the aspect of personnel management, administrators should mobilize resources from the community and allocate welfare as appropriate; 4) in general administration, teachers, personnel and students should be responsible for taking care of the environment to facilitate learning.

Keywords: Administration, Parental Satisfaction, Opportunity Expansion Schools, Saraniyadhamma 6

บทนำ

การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) และในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาให้คนในสังคมมีความรู้หรือการเตรียมคนให้มีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ดี (สุกรี เจริญสุข, 2560) กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาของประเทศ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ในส่วนของสถานศึกษา กระบวนการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศไว้ ซึ่งสถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายหรือภาพความสำเร็จตามบริบทของสถานศึกษาที่มีความท้าทายเป็นไปได้ และเห็นผลสำเร็จเชิงประจักษ์ เชื่อมโยงถึงคุณภาพผู้เรียน และเพื่อให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการที่เน้นการมีส่วนร่วม โดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรที่สนับสนุนสถานศึกษาตามความเหมาะสม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ซึ่งผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเด็ก คือ บ้านและโรงเรียน ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากโรงเรียน เมื่อได้รับการส่งเสริม สนับสนุนเป็นการเสริมแรงจากผู้ปกครอง เด็กจะเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีบทบาท ในการสนับสนุน ส่งเสริมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมในการรับรู้ การดำเนินงาน และเสนอแนวทางในการจัดการศึกษา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและจุดมุ่งหมายของผู้ปกครองต่างก็มุ่งที่จะพัฒนาเด็กเป็นสิ่งสำคัญ (ศุภกิจ เชื้อเมืองพาน, 2555)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ชื่อว่าโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ และปัจจุบันเรียกว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 (พร้อมพันธ์ อินทวิเศษ, 2557) และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ยังมีปัญหาในด้านการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงาน ส่งผลให้การประสานขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียนเกิดปัญหาในการพัฒนาการศึกษา เห็นได้จากการระดมทรัพยากรมาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านภูมิปัญญาที่มีความรู้ในชุมชน และอื่น ๆ ซึ่งเมื่อเทียบกับการพัฒนาวัดในชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนที่ดีกว่า

ดังนั้น การที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หรือชุมชน การเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรก พระพุทธองค์ตรัสถึงธรรมเป็นอันที่ตั้งแห่งความระลึกถึง เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ทำให้มีความเคารพกัน ช่วยเหลือกัน และสามัคคีพร้อมเพรียงกัน คือ หลักสารณียธรรม 6 ประการ ประกอบด้วย เมตตาทายกรรม คือ สนับสนุนช่วยเหลือกันทางด้านกำลังกาย ด้วยการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ เมตตาจักษกรรม คือ การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม พูดกันด้วยความรักความปรารถนาดี เมตตาโมกกรรม คือ การคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดี ปรารถนาดี มีความรักความเมตตาต่อกัน สาธารณโภคี คือ ได้สิ่งใดมาก็รู้จักแบ่งกันกินแบ่งกันใช้ สีลสามัญญตา คือ มีความ

ประพาศุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ทิฏฐิสามัญญตา คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์ หรือขจัดปัญหา ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงาม (กันยาวิรี สัทธาพงศ์, 2562)

จากที่มาดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง สร้างความเชื่อมั่น สร้างความพึงพอใจ เพื่อให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนของชุมชน ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) กรอบแนวคิดที่นำมาใช้ คือ หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบริหารงานวิชาการ 2. ด้านบริหารงานงบประมาณ 3. ด้านบริหารงานบุคคล และ 4. ด้านบริหารงานทั่วไป หลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ คือ สาราณียธรรม 6 แปลว่า ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึง ธรรมเป็นเหตุที่ระลึกถึงกัน หลักการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ 1. เมตตากรรม (ทำต่อกันด้วยเมตตา) 2. เมตตาวิกรรม (พูดต่อกันด้วยเมตตา) 3. เมตตาโมกรรม (คิดต่อกันด้วยเมตตา) 4. สาธารณโภคี

(ได้มาแบ่งกันกินกันใช้) 5. สีสสามัญญตา (ประพตติให้ดีเหมือนเขา) 6. ทิฏฐิสามัญญตา (ปรับความเห็นเข้ากันได้) และเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC (Item Objective Congruence) รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 6,828 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 และศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน โดยการทดสอบค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูป/คน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) และวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 48.08 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 และสภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้านสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

2. สภาพความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศ

ต่างกันและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. แนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ประกอบไปด้วย 4 ด้าน โดยมีแนวทาง ดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรบริหารงานโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน จัดทำหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู คิดค้น พัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเด็กที่เรียนอ่อน ควรจัดกิจกรรมสอนเสริมหรือพัฒนาจุดเด่นในด้านอื่น ไม่ละเลยหรือปล่อยไปตามสภาพ ควรพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการสื่อสาร มีเทคนิคในการพูดเสริมแรงในทางบวก รู้จักชักจูงนักเรียนให้มีความสนใจและอยากเรียน พูดจาสุภาพ อ่อนโยน รู้จักตำหนิอย่างถูกต้อง เมื่อเด็กทำดีก็ยกย่องและชื่นชม ควรส่งเสริมให้ครู มีความรัก ความเมตตา ต่อเด็กทุกคนด้วยความเท่าเทียม รักลูกคนอื่นเสมือนลูกตัวเอง ควรบริหารจัดการด้านสื่อ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ห้องเรียน และสถานที่ ให้มีความพร้อมเหมาะสมเพียงพอ ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความขาดแคลนหรือมีความบกพร่อง

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส มีหลักฐาน ตรวจสอบได้ วางแผนการใช้งบประมาณด้วยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่คิดและบริหารคนเดียว ควรจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของนักเรียนทุกคน ตามความเป็นจริง และควรให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษกับนักเรียนที่มีความยากจนหรือมีความบกพร่อง กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณไปในแต่ละงาน แต่ละฝ่าย อย่างเท่าเทียม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวของนักเรียนเป็นสำคัญ ควรระดมทรัพยากรมาบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อมและความสมบูรณ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ควรรายงานผลการใช้งบประมาณ ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ

3) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารควรมีการระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาครู ให้เพียงพอ หรือการประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการร่วมกันจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน ควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการพูดอย่างมีวาจาศิลป์ รู้จักพูดเพื่อเป็นสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู และบุคลากร ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก ในการช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรัก ความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดวางแผนพัฒนาทำในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือสอนแทนกันได้ ควรจัดสรรสวัสดิการ หรือสนับสนุนครูและบุคลากรในการทำงานตามความเหมาะสม ส่งเสริมและ

สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การส่งเข้าร่วมการอบรมความรู้ต่าง ๆ อำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของวัด หรือชุมชน ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีความสุจริต ปฏิบัติตัวถูกต้องตามระเบียบวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรให้ ครู บุคลากร และนักเรียนร่วมกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้มีความสะอาด น่าอยู่น่าอาศัย น่าเรียนรู้ ห้องน้ำห้องส้วมสะอาดและเพียงพอทุกคน ควรพัฒนาต่อเติมให้มีอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรให้บริการผู้ปกครองและชุมชนใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนร่วมกัน ควรฝึกทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักษะการสื่อสาร พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง สร้างความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครองและชุมชนให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ควรคิดพัฒนา หาวิธีการ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน คิดหาทางระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้พัฒนาโรงเรียน ควรจัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียดโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจ มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ยึดหลักความสามัคคี การทำงานเป็นทีม มอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน ควรส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ในการมีส่วนร่วมและมีจิตอาสาในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน ก็จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและวางแผนหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อภิปรายผลการวิจัย

2. แนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารานุกรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรบริหารงานโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานให้ประสบความสำเร็จคนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ และการร่วมแรง หรือความร่วมมือกันหรือการมีส่วนร่วมจากคนที่หลากหลาย ย่อมได้รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาที่หลากหลายแนวทางตามไปด้วยและจะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิรันดร์ รุ่งเรืองธนะชัย (2562) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ตามลำดับ

2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส มีหลักฐาน ตรวจสอบได้ วางแผนการใช้งบประมาณด้วยการมีส่วนร่วม

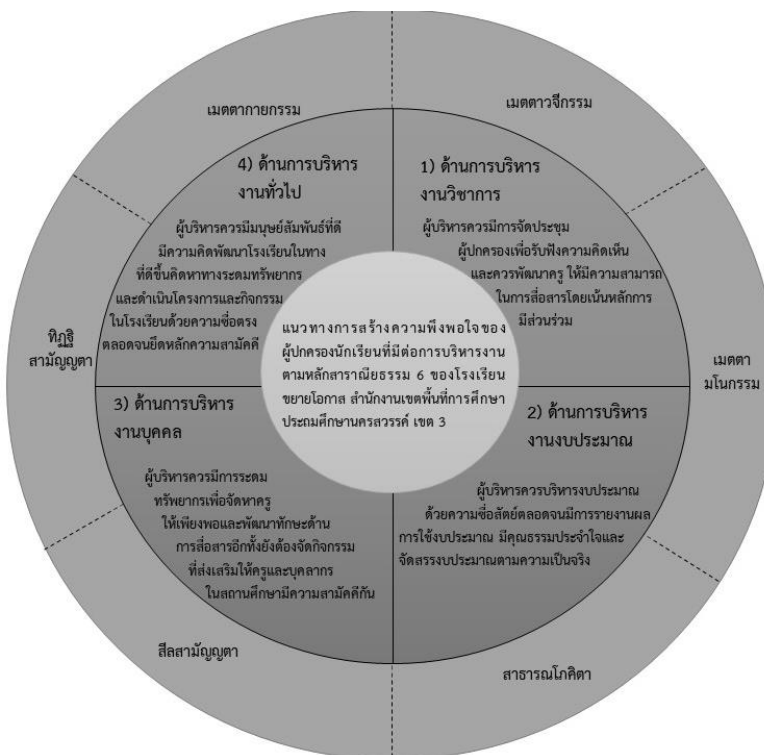
ร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่คิดและบริหารคนเดียว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ย่อมคาดหวังที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาโรงเรียน ความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเกิดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2562) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร มีจำนวนตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ การจัดทำระบบการบริหารการเงินเป็นไปตามขั้นตอนของกระทรวงการคลังและเปิดเผยต่อชุมชน การจัดโครงสร้างการบริหารงบประมาณและมีการมอบหมายงานงบประมาณอย่างชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างปฏิบัติครบตามขั้นตอนถูกต้องตามระเบียบและมีการควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปโดยประหยัดได้พัสดุที่มีคุณภาพ กำกับ ดูแลการทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงินทุกประเภทให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้องตามระเบียบการระดมทรัพยากร และแหล่งกองทุนจากชุมชนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารควรมีการระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาครู ให้เพียงพอ หรือการประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการร่วมกันจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน ควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการพูด อย่างมีวาทศิลป์ รู้จักพูดเพื่อเป็นสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู และบุคลากร ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกในการช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรัก ความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดวางแผนพัฒนาทำในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ ในการบริหารบุคลากรให้มีครูสอนที่เพียงพอ ครอบคลุมการเรียน การอาศัยทรัพยากรจากชุมชนจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนซึ่งการจะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนการรู้สึกรักโรงเรียนเป็นของชุมชนที่จะต้องดูแลช่วยเหลือจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องประสานให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการสร้างความเชื่อมั่นดูแลนักเรียนให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกายและสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรชาติ ชมภูหอง (2554) พบว่า การที่เราจะสามารถพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษาต้องใช้กลยุทธ์คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้สร้างความตระหนัก สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาร่วมกัน การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน การศึกษาดูงาน เป็นผลทำให้การดำเนินการพัฒนาสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีนอกจากนี้ผลการวิจัยยังสรุปได้ว่า การบริหารโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จะเป็นการกระตุ้นและเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกคนเป็นอย่างดีและส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป คือ ผู้บริหารควรให้ ครู บุคลากร และนักเรียน ร่วมกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้มีความสะอาด น่าอยู่น่าอาศัย น่าเรียนรู้ ห้องน้ำห้องส้วมสะอาดและเพียงพอกับทุกคน ควรพัฒนาต่อเติมให้มีอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรให้บริการผู้ปกครองและชุมชนได้ใช้ประโยชน์ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนร่วมกัน ในการมีส่วนร่วมและมีจิตอาสาในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อพบปัญหาที่แก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่นักเรียนเรียนอยู่ในโรงเรียนมาก ๆ พอกับการอยู่ที่บ้านการดูแลอาคารสถานที่ของโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ให้มีความน่าอยู่ สะอาดและถูกสุขลักษณะ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรา ไชยดำ (2559) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านบรรยากาศของโรงเรียน ได้แก่ มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพทั้งในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมทาง สังคมเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ของการวิจัย

จากภาพสามารถอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้จากการวิจัยแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้ดังนี้

วงกลมชั้นในสุด คือ สิ่งที่ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้เป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

วงกลมชั้นที่ 3 คือ หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการ คือ หลักสาราณียธรรม 6 ดังนี้ 1) เมตตากายกรรม 2) เมตตาวจีกรรม 3) เมตตาโมโนกรรม 4) สาธารณโมคิตา 5) สีลสามัญญตา 6) ทิฏฐิสามัญญตา

วงกลมชั้นที่ 2 คือ ข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้แก่

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ผู้บริหารควรบริหารงานโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือพัฒนาโรงเรียน จัดทำหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู คิดค้น พัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเด็กที่เรียนอ่อน ควรจัดกิจกรรมสอนเสริมหรือพัฒนาจุดเด่นในด้านอื่น ไม่ละเลยหรือปล่อยไปตามสภาพ ควรพัฒนาครู ให้มีความสามารถในการสื่อสาร มีเทคนิคในการพูดเสริมแรงในทางบวก รู้จักชักจูงนักเรียนให้มีความสนใจและอยากเรียน พูดจาสุภาพ อ่อนโยน รู้จักทำหนิอย่างถูกต้อง เมื่อเด็กทำดีก็ยกย่องและชื่นชม ควรส่งเสริมให้ครู มีความรัก ความเมตตา ต่อเด็กทุกคนด้วยความเท่าเทียม รักลูกคนอื่นเสมือนลูกตัวเอง ควรบริหารจัดการด้านสื่อ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ห้องเรียน และสถานที่ ให้มีความพร้อมเหมาะสมเพียงพอ ให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความขาดแคลนหรือมีความบกพร่อง

2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ ผู้บริหารควรบริหารงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส มีหลักฐาน ตรวจสอบได้ วางแผนการใช้งบประมาณด้วยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่คิดและบริหารคนเดียว ควรจัดสรรงบประมาณด้านอุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของนักเรียนทุกคน ตามความเป็นจริง และควรให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษกับนักเรียนที่มีความยากจนหรือมีความบกพร่อง กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณไปในแต่ละงาน แต่ละฝ่าย อย่างเท่าเทียม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับตัวของผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรระดมทรัพยากรมาบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อมและความสมบูรณ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด ควรรายงานผลการใช้งบประมาณ ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ

3) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ผู้บริหารควรมีภาวะระดมทรัพยากรจากชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาครู ให้เพียงพอ หรือการประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการร่วมกันจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน ควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการพูดอย่างมีวาทศิลป์ รู้จักพูดเพื่อเป็นสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครู และบุคลากร ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก ในการช่วยกันพัฒนาโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรัก ความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดวางแผนพัฒนาทำในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือสอนแทนกันได้ ควรจัดสรรสวัสดิการ หรือสนับสนุนครูและบุคลากรในการทำงานตามความเหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การส่งเข้าร่วมการอบรมความรู้ต่าง ๆ อำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของวัด หรือชุมชน ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีความสุจริต ปฏิบัติตัวถูกต้องตามระเบียบวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นี้ก็ถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารควรให้ ครู บุคลากร และนักเรียนร่วมกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้มีความสะอาด น่าอยู่น่าอาศัย น่าเรียนรู้ ห้องน้ำห้องส้วมสะอาดและเพียงพอกับทุกคน ควรพัฒนาต่อเติมให้มีอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควรให้บริการผู้ปกครองและชุมชนใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนร่วมกัน ควรฝึกทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักษะการสื่อสาร พูดจาดีมีธยาศัยไมตรี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความเป็นกันเอง สร้างความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปกครองและชุมชนให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ควรคิดพัฒนา หาวิธีการ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน คิดหาทางระดมทรัพยากรเพื่อนำมาใช้พัฒนาโรงเรียน ควรจัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียดโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เผยแพร่ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ เช่น การติดประชาสัมพันธ์ สื่อสารผ่านออนไลน์ ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจ มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ยึดหลักความสามัคคี การทำงานเป็นทีม มอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน ควรส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ในการมีส่วนร่วมและมีจิตอาสาในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงาน ก็จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและวางแผนหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

การศึกษาจัดสรรบุคลากรครูให้เพียงพอ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในระดับนโยบายให้หน่วยงานองค์กรเอกชนร่วมระดมทรัพยากรช่วยเหลือพัฒนาการศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงาน โดยนำผู้ปกครองนักเรียน หรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานของโรงเรียนได้ เพื่อสร้างความร่วมมือ ในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียนของชุมชน และควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาทักษะผู้บริหาร ครู ใน ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ทักษะการสื่อสาร และสนับสนุนให้โรงเรียนมีการระดมทรัพยากร มาใช้สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน

3. สถานศึกษาควรจัดโครงการหรือกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และ ผู้ปกครองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน การสนับสนุนกิจกรรมของ ชุมชนในด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ หรือบุคลากรครู

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ในการบริหารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุดกับ นักเรียน เช่น ด้านการบริหารงานวิชาการ เน้นหลักการมีส่วนร่วม จัดทำหลักสูตรตามความ ต้องการชุมชน คิดค้น พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารงานงบประมาณ บริหารด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส กระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ รายงานผล โครงการและการใช้งบประมาณให้ชุมชน ผู้ปกครองทราบ ด้านการบริหารงานบุคคล การจัดหา ครู ให้เพียงพอ พัฒนาทักษะความรู้บุคลากรอย่างต่อเนื่องการช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมของ วัด หรือชุมชน ด้านการบริหารงานทั่วไป ดูแลอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ให้มีความสะอาด น่าอยู่น่าอาศัย ให้บริการผู้ปกครองและชุมชนใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ เป็นต้น

2. ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปบริหารจัดการสร้างความพึงพอใจให้กับ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการระดม ทรัพยากร เพื่อช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดีง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดีง.
- กันยารวีร์ สัทธาพงศ์. (2562). อรรถปวิวรรต: การตีความปรัชญาหลังนวยุคกับพุทธปรัชญาสา รานียธรรม 6 เสริมสร้างสังคมคุณธรรม. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 6(1), 1-16.

- พร้อมพันธ์ อินทวิเศษ. (2557). สภาพปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(4), 391-403.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1.
- วีรชาติ ชมภูหลง. (2554). การพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านสนาม อำเภอลำปลายสมันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(3), 9-16.
- ศุภกิจ เชื้อเมืองพาน. (2555). *การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าแฝก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุกรี เจริญสุข. (2560). *การจัดทำยุทธศาสตร์และการพัฒนาดนตรีเพื่อความเป็นเลิศ*. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2562). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 934-944.
- สุนิรันดร รุ่งเรืองรัชชัย. (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 14(1), 76-92.
- อมรา ไชยดำ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 13(61), 209-224.
- อัครพล นกทอง. (2564). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักสาราณียธรรม 6 ของโรงเรียนในอำเภอลำปาง จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 9(1), 1-12.